

Češi, Internet (kyberprostor?), bezpečnost

**Europen 2008
(Rožmberk n. Vltavou)**

19.5. 2008

**Petr Soukup
FSV UK**

Struktura prezentace

- Představení použitých výzkumů
- Internetová populace v ČR-užívání vs. neužívání
- Typy uživatelů a rozdíly mezi nimi
- Obavy z Internetu
- Mladí a (ne)bezpečnost na Internetu
- Závěr

POUŽITÉ VÝZKUMY

Výzkumy o Internetu v této prezentaci I

1. WIP (World Internet Project) 2005, 2006 a 2007

- Velké kvantitativní šetření české populace (věk 12 a více let)
- Cca 1,5 – 2 tisíce respondentů ročně
- Sběr dat agentura STEM (vždy v září)

* mezinárodní šetření zaměřené na užívání Internetu, v ČR koordinace FSS MU (dr. Šmahel) v letech 2005, 2006 a 2007
Praha, konference 17.-18. 10. 2002, Brno

Výzkumy o Internetu II

WIP základní otázky a témata:

- Užívání Internetu doba strávěná týdně (z práce, domova, školy a odjinud)
- Používané služby (komunikační, multimediální, obchodní, volnočasové)
- Typ připojení
- Dopad na lidské vztahy a kontakty v reálném světě
- Chaty, fóra, komunity
- Test závislosti na Internetu
- Důležitost jednotlivých médií
- Možnost vyšší účasti na politických rozhodováních skrze Internet
- Sociodemografické otázky (věk, pohlaví, vzdělání, zaměstnanecký status, příjem rodinný stav, složení domácnosti, okres bydliště)

Výzkumy o Internetu III

2. Obavy 2008* (únor 2008)

- Výzkum žáků ZŠ a studentů SŠ (14-16 let) kriminologicky zaměřený
- Cca 700 respondentů
- Projekt na FSV UK ve spolupráci se studenty
- Zaměřen na pocit bezpečí mj. i v oblasti Internetu

- šetření prováděné na Institutu sociologických studií FSV UK zaměřené na žáky ZŠ a studenty SŠ (koordinace dr. Kuchař a doc. Tuček), Brno
Republ. Konference 17.-18. Třeck)

Exkurz - Plán šetření WIP 2008

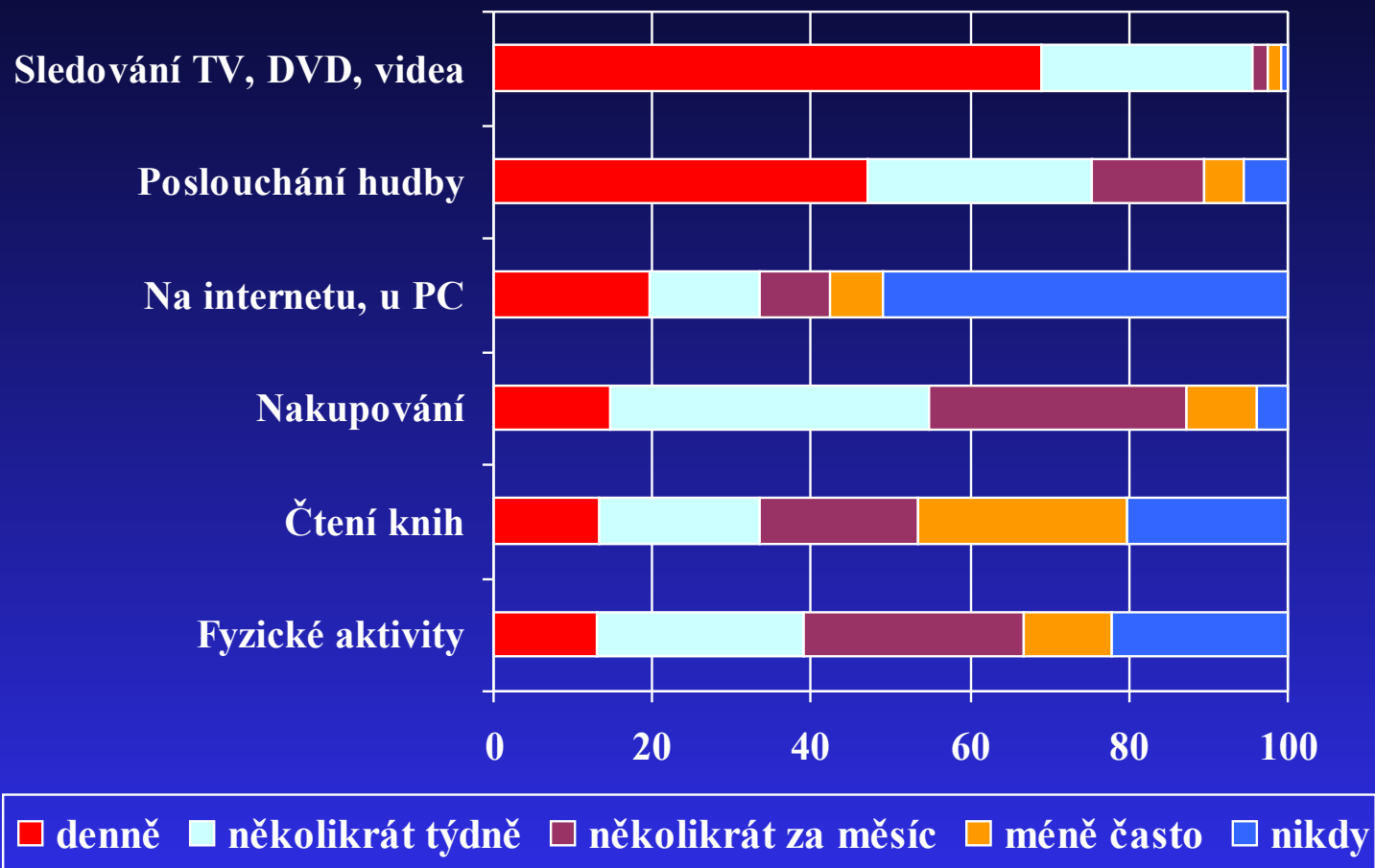
Kromě tradičních témat a otázek téma bezpečnosti:

- Bezpečnostní incidenty na počítačích-výskyt, řešení
  - Pocit bezpečnosti na Internetu
  - Používané ochranné strategie
  - Posouzení trestnosti jednotlivých forem chování
  - Detailní popis činností uživatele na Internetu
  - Instalace nových SW či souborů a jejich stahování
  - Základní test dovedností uživatele
  - Závadné chování na Internetu v okruhu uživatele
-
- Zajímavé další nápady uvítáme, díky za ně!

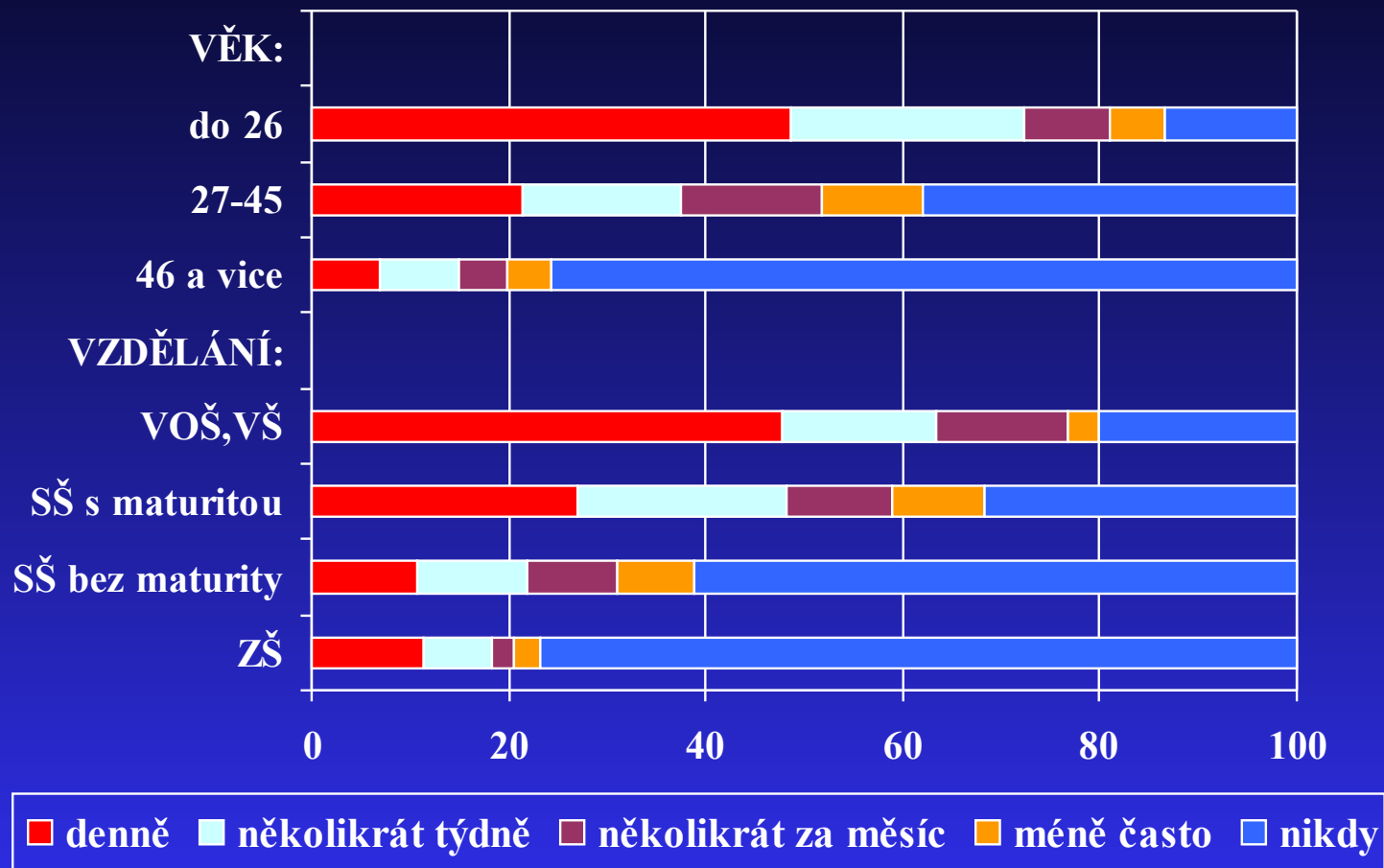

JAK TRÁVÍ ČEŠI A ČEŠKY SVŮJ VOLNÝ ČAS?

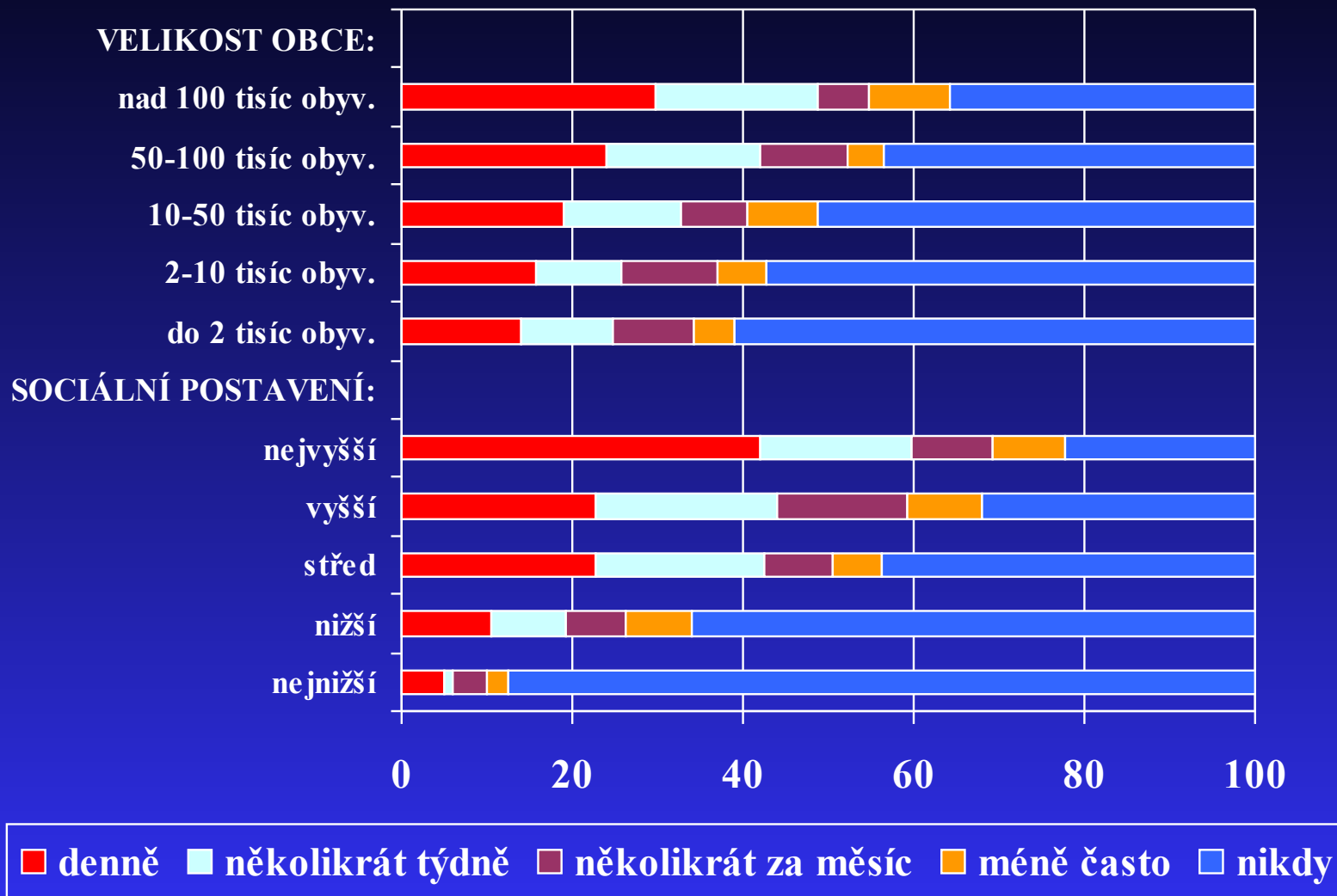
Volnočasové aktivity Češek a Čechů (2007)

Užívání Internetu a PC ve volném čase (2007) - podle věku a vzdělání

Užívání Internetu a PC ve volném čase (2007) - podle velikosti obce a sociálního postavení

Zdroj: ISSP 2007 (věk 18 a vyšší), n=22218, 10. 2002, Brno

UŽIVATELÉ INTERNETU V ČR

Základní odhady

A) Počet obyvatel v ČR* k 1.10.2007: 10349372

B) Počet uživatelů Internetu** : 4 635 734

C) Obyvatel ve věku 12 a více* : 9292194,06

D) Penetrace Internetu (B/C) : cca 50 %

* Zdroj: ČSÚ

** Zdroj: NetMonitor, předpokládá uživatele cca od 10-12 let

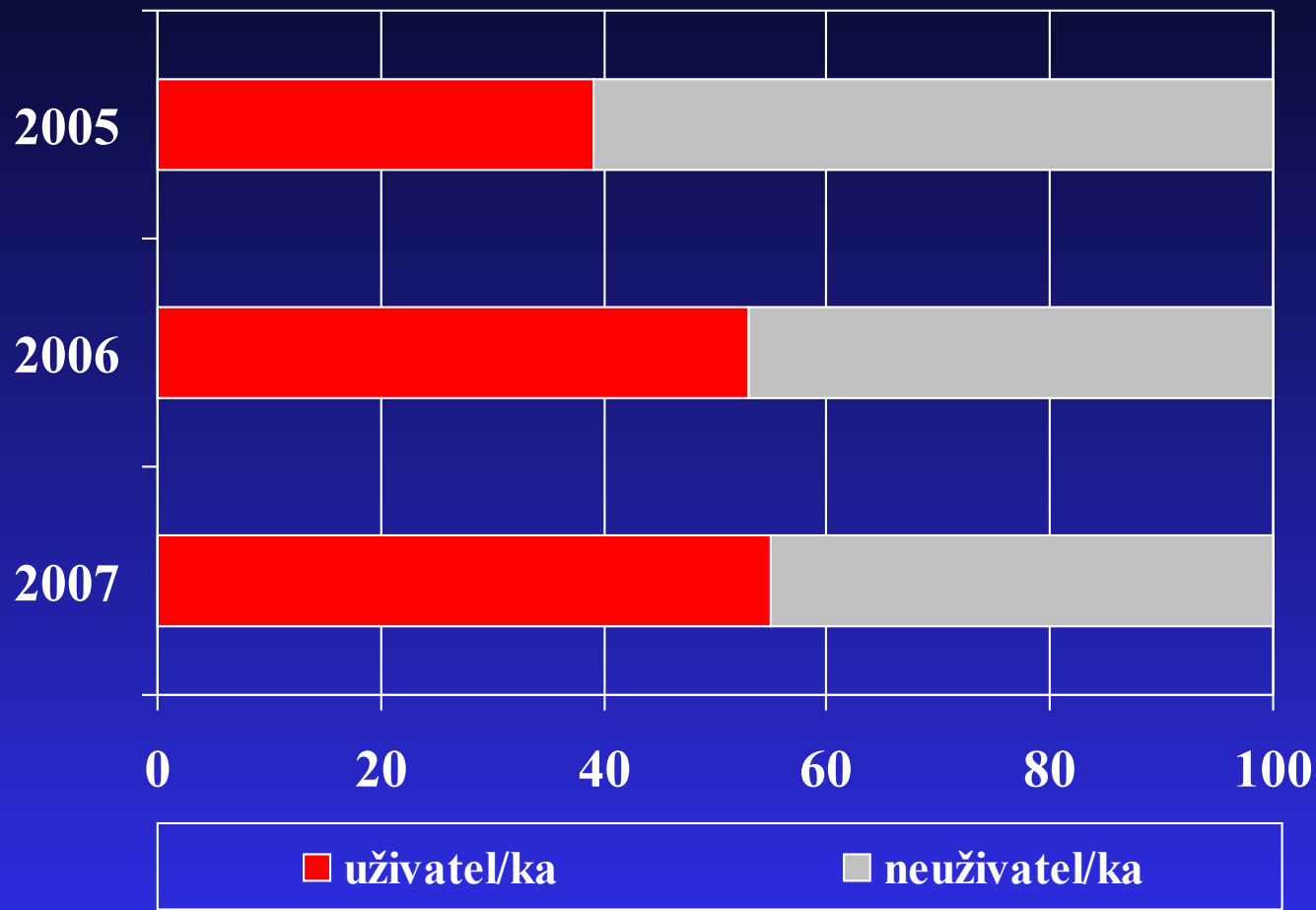
Základní odhady

E) Počet neuživatelů starších 11 let: cca 4,6 mil.

F) Z těchto neuživatelů cca 18 % bez mobilního telefonu

G) Tedy kyberprostor zahrnuje cca 8,5 mil.

Vývoj podílu uživatelé/neuživatelé 2005-07

Zdroj: WIP, 2005, 2006, 2007 (věk 12 a vyšší), n=4807
L. Rabušic, konference 17.-18. 10. 2002, Brno

Důvody neužívání Internetu

Zdroj: WIP 2007 (věk 12 a vyšší), n=696
L. Rabusík, konference 17.-18. 10. 2002, Brno

TYPOLOGIE UŽIVATELŮ INTERNETU V ČR

Segmentace uživatelů

5 skupin dle délky užívání a doby strávené na Internetu z domova týdně

Počet hodin na Inetu z domova

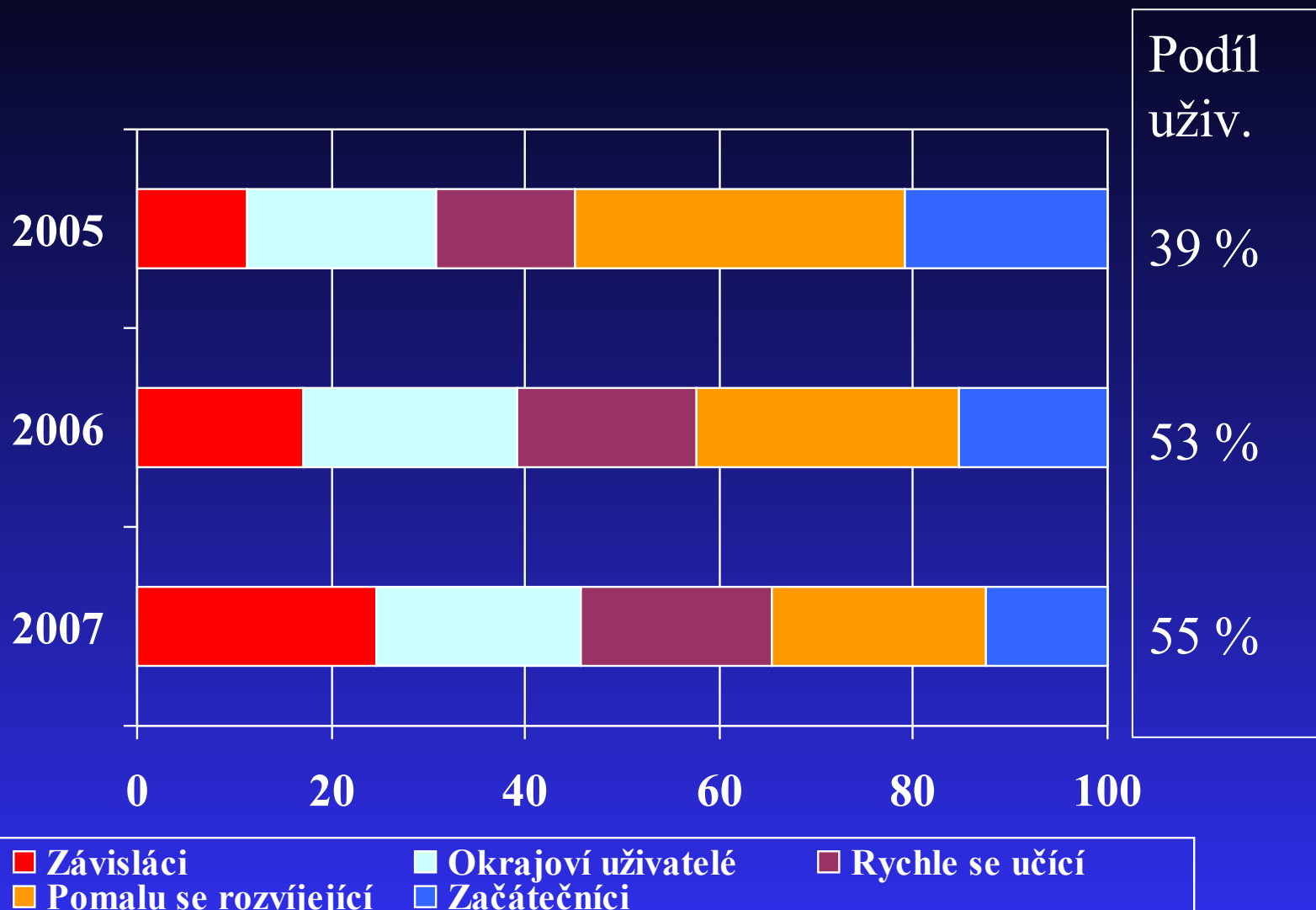
Segmentace uživatelů (2007)

Uživatelé Internetu:

5 skupin dle délky užívání a doby strávené na Internetu z domova týdně

Typ	Podíl z uživ.	Počet v ČR (tis.)
Začátečníci	13 %	577
Pomalů se rozvíjející	22 %	1026
Rychle se učící	20 %	914
Okrajoví uživatelé	21 %	973
Závisláci	25 %	1144

Vývoj podílů typů uživatelů v letech 2005-07

Zdroj: WIP, 2005, 2006, 2007, květen 2007 (včetně vyššího věku), 4807

Rozdělení „závisláků“

Skupiny dle počtu hodin strávených týdně na Internetu z domova

5-10 hodin	44 %	502605
11-20 hodin	37 %	427749
Více než 20 hodin	19 %	213874

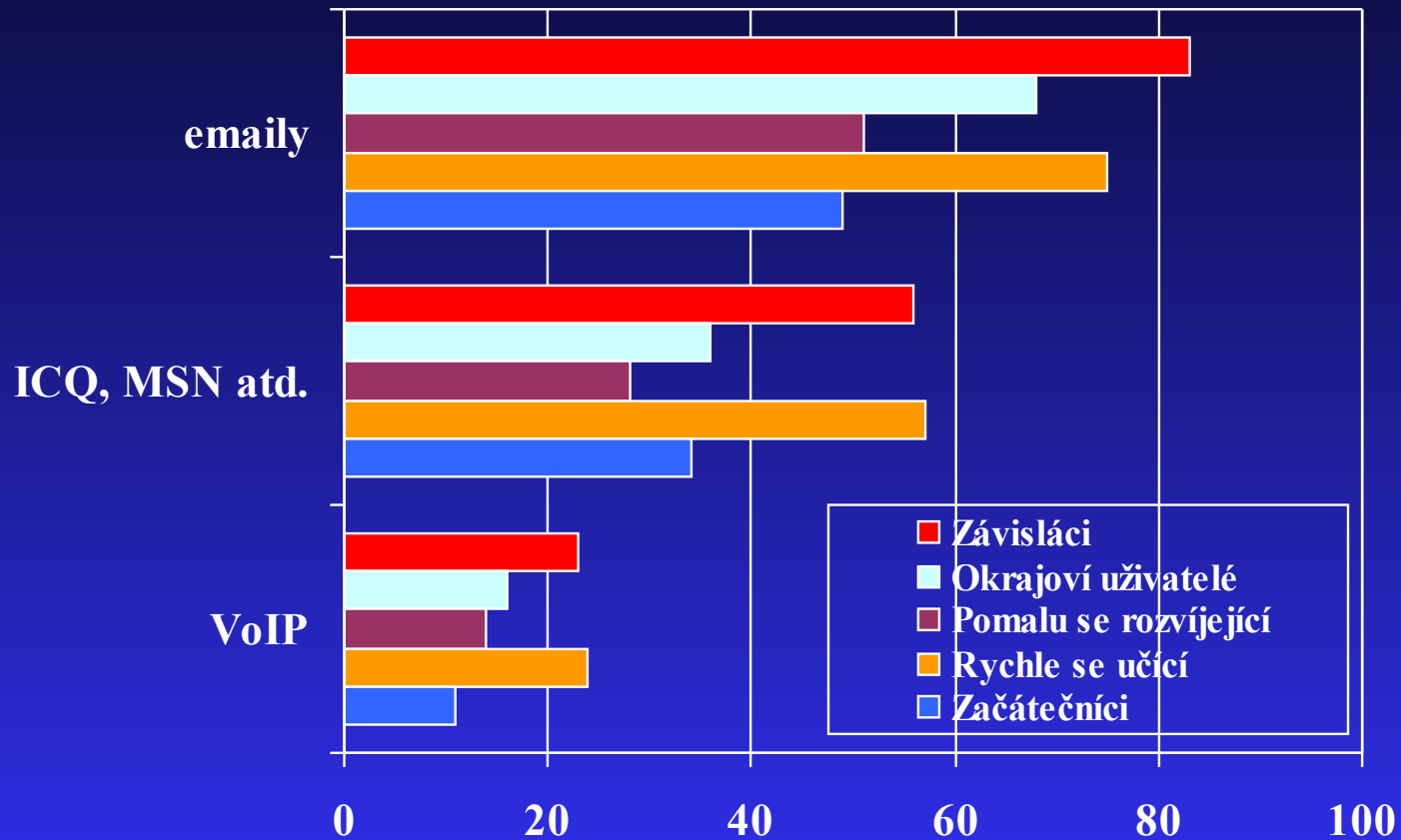
„Opravdoví závisláci“

Poznámka nad 30 hodin týdně cca 8% závisláků tedy asi 90 tisíc

ROZDÍLY MEZI TYPY UŽIVATELŮ

Rozdíly mezi typy uživatelů

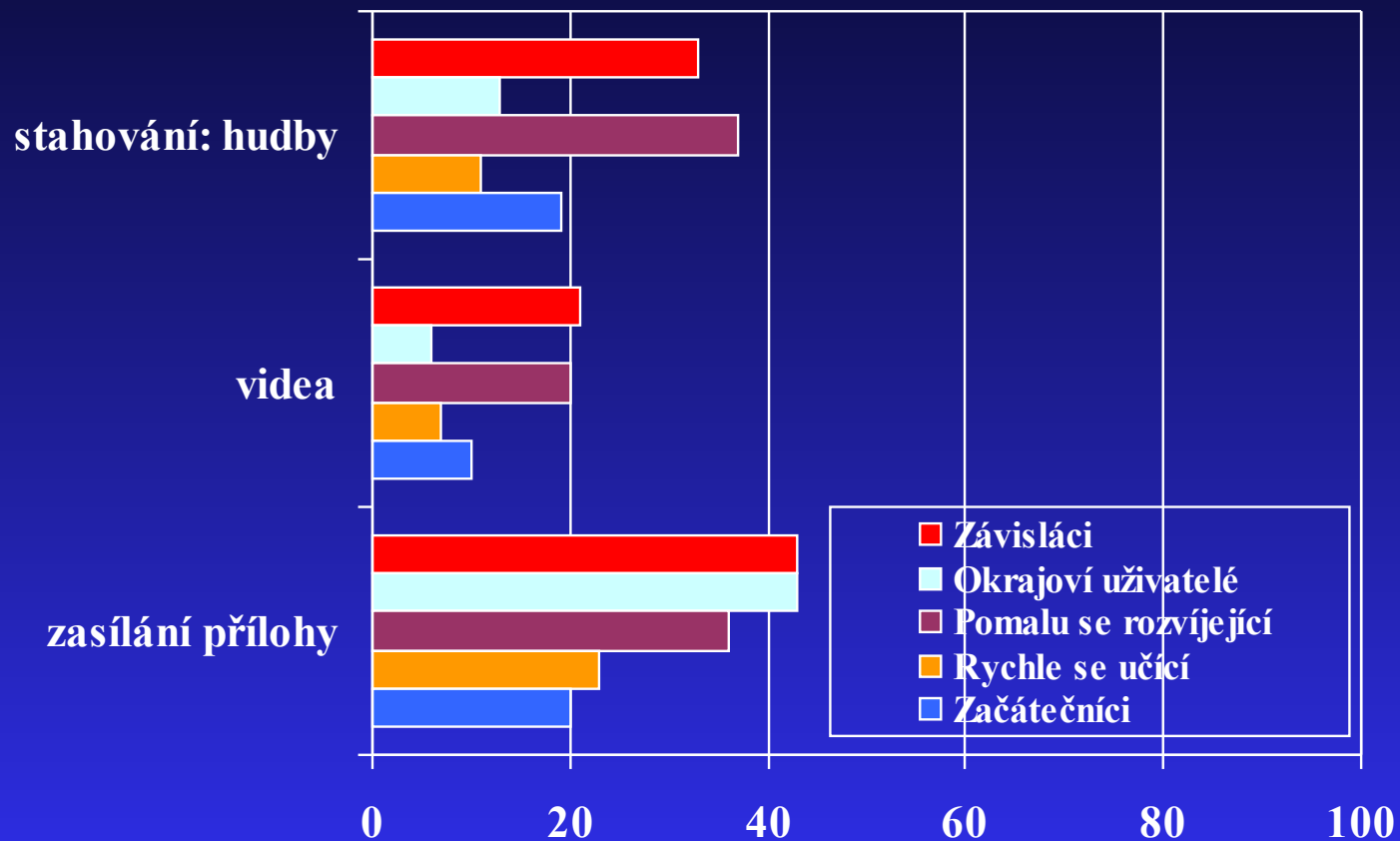
A1. služby užívané alespoň 1x denně

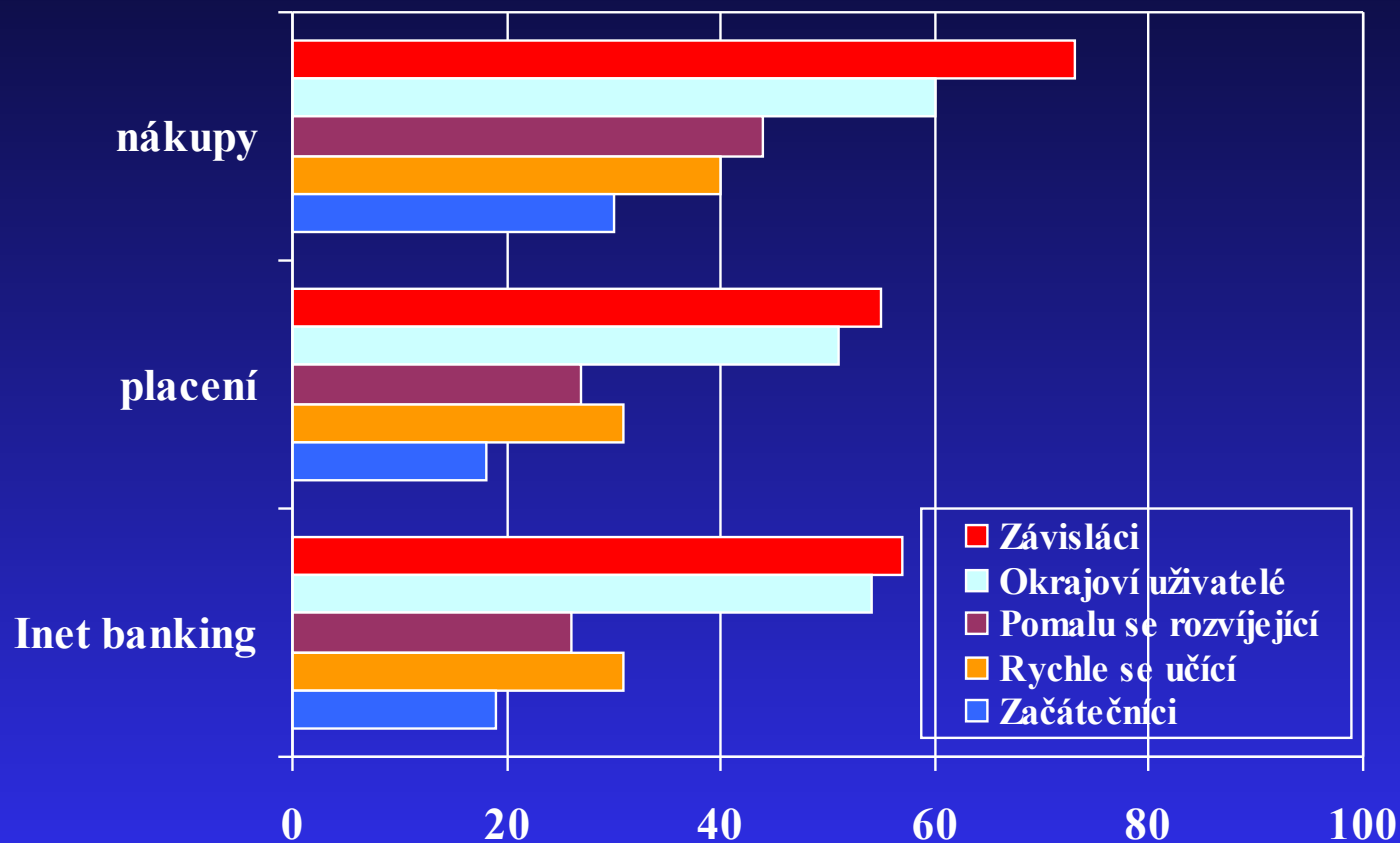
Rozdíly mezi typy uživatelů

A2. služby užívané alespoň 1x denně

Rozdíly mezi typy uživatelů

A3. služby užívané alespoň někdy

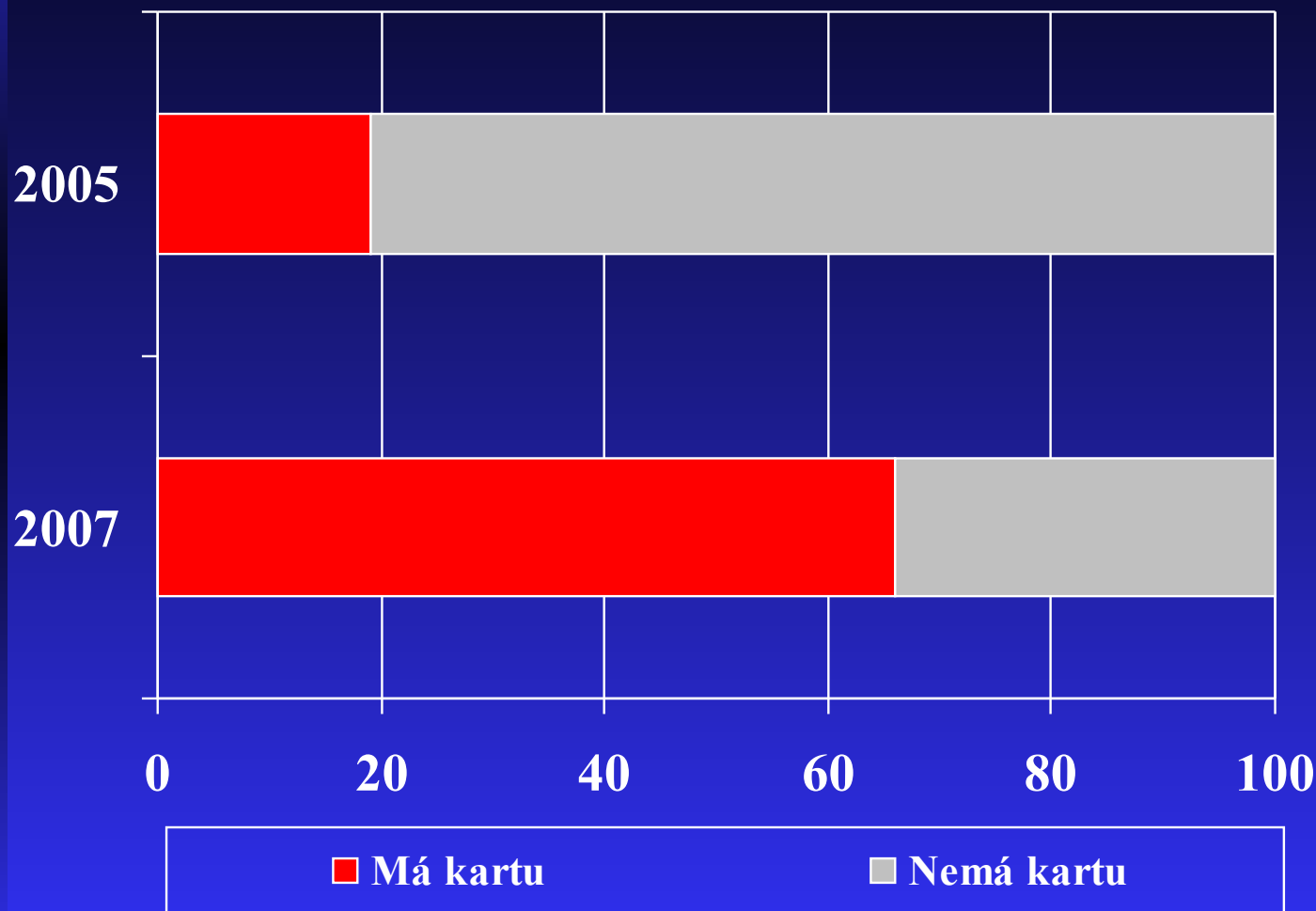
Rozdíly mezi typy uživatelů

B. Sociodemografický profil

		Neuživatelé	Uživatelé				
			<i>Začátečníci</i>	<i>Rychle se učící</i>	<i>Pomalu se rozvíjející</i>	<i>Okrajoví uživatelé</i>	<i>Závisláci</i>
věk	průměr	51,16	31,12	32,92	28,47	38,56	32,81
vzdělání	základní	26	40	31	43	10	20
	SŠ bez maturity	50	29	25	23	17	18
	SŠ bez maturity	18	28	36	27	48	38
	VŠ, VOŠ	5	4	8	6	26	24
pohlaví	muž	44	49	48	57	47	64
	žena	56	51	52	43	53	36
počet obyvatel	Do tisíce	17	17	17	15	11	13
	1 – 2 tisíce	10	10	9	8	10	8
	2 – 5 tisíc	11	12	11	9	11	10
	5 – 20 tis.	18	19	17	17	18	17
	20 – 90 tis.	21	17	22	25	17	23
	Nad 90 tis.	24	26	23	26	32	30

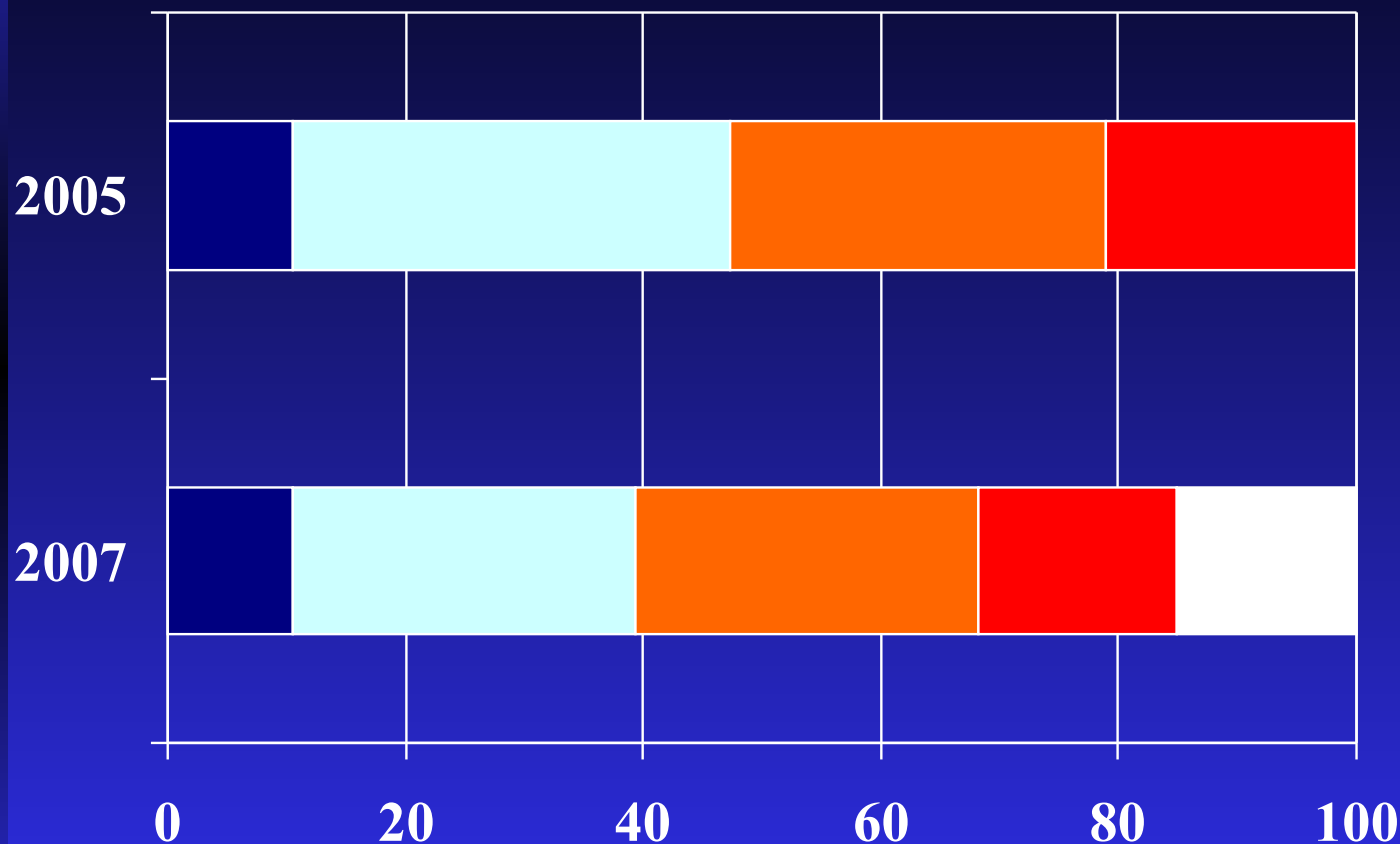
OBAVY Z OPERACÍ NA INTERNETU

Nárůst počtu kreditních karet

Zdroj: WIP, 2005, 2006, 2007, květen 2007 (větší než v předchozích letech), 2007

Vývoj obav z platby kartou na Internetu

■ Vůbec nemá obavy

■ Má trochu obavy

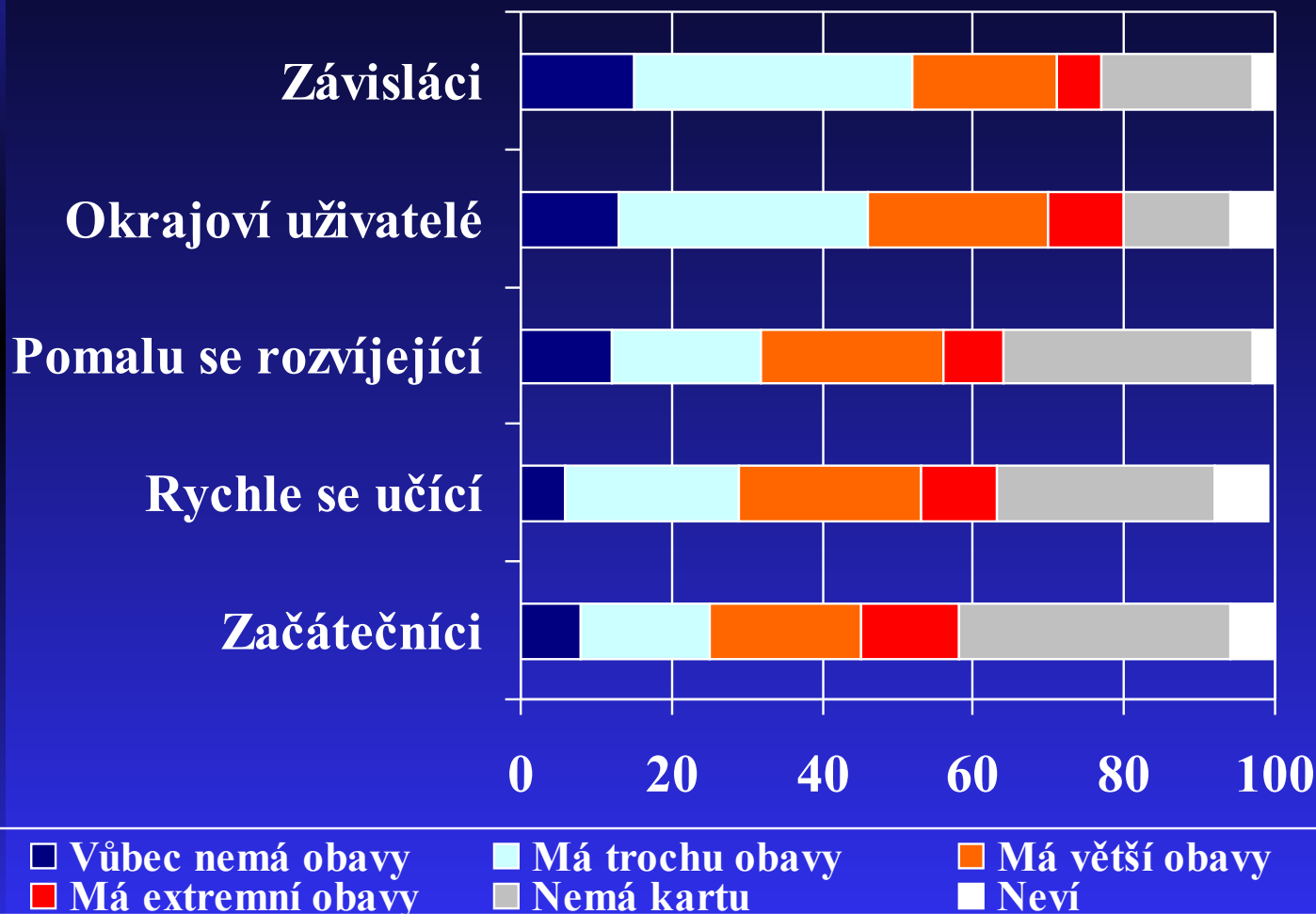
■ Má větší obavy

■ Má extrémní obavy

■ Neví

Zdroj: WIP, 2005, 2006, 2007, květen 2007 (větší vzorek), 2007

Obavy z plateb kartou dle typu uživatele

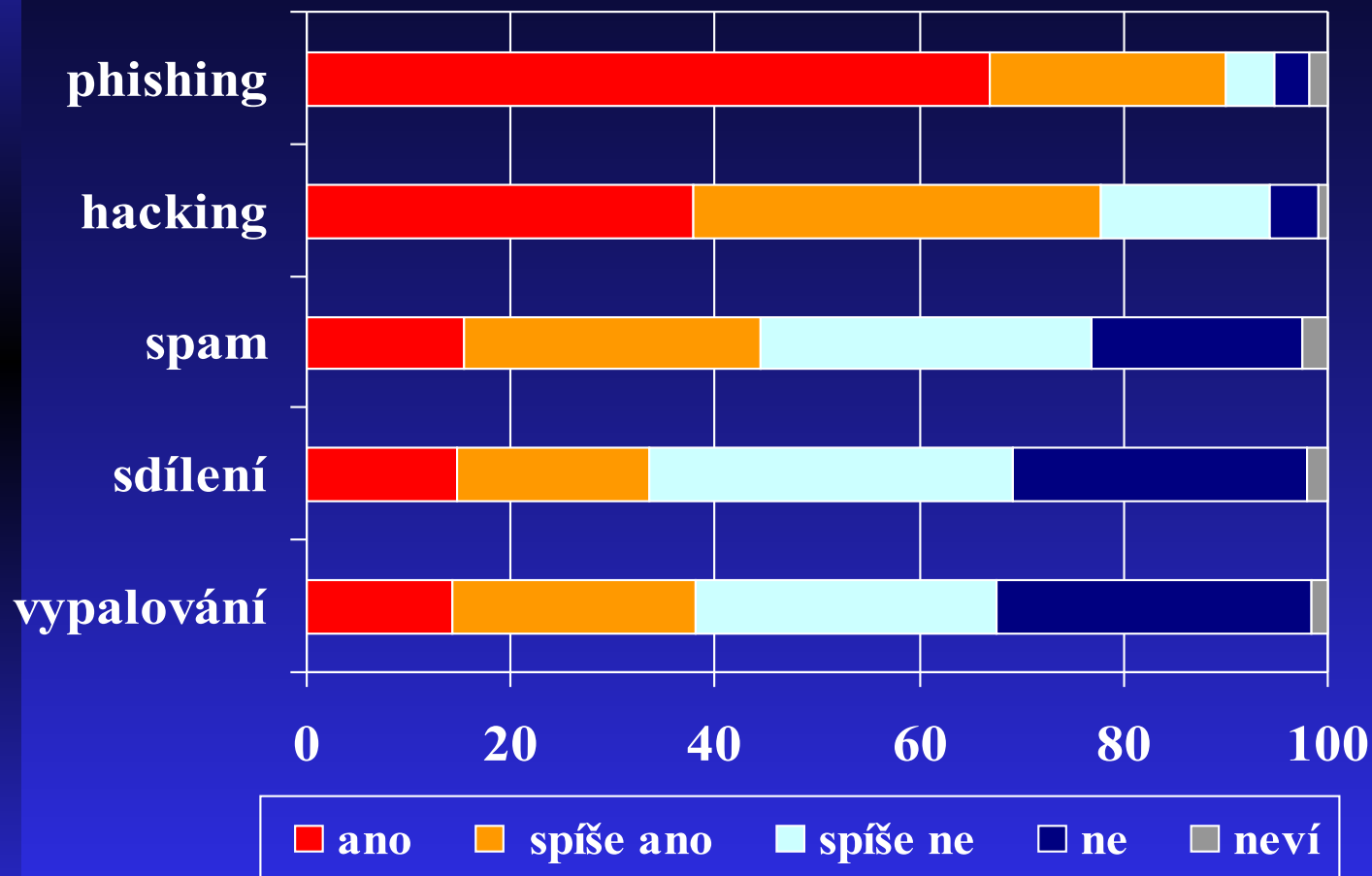

Zdroj: WIP, 2005, 2006, 2007, květen 2007 (větší vzorek), 2007

MLADÍ A (NE) BEZPEČNOST INTERNETU?

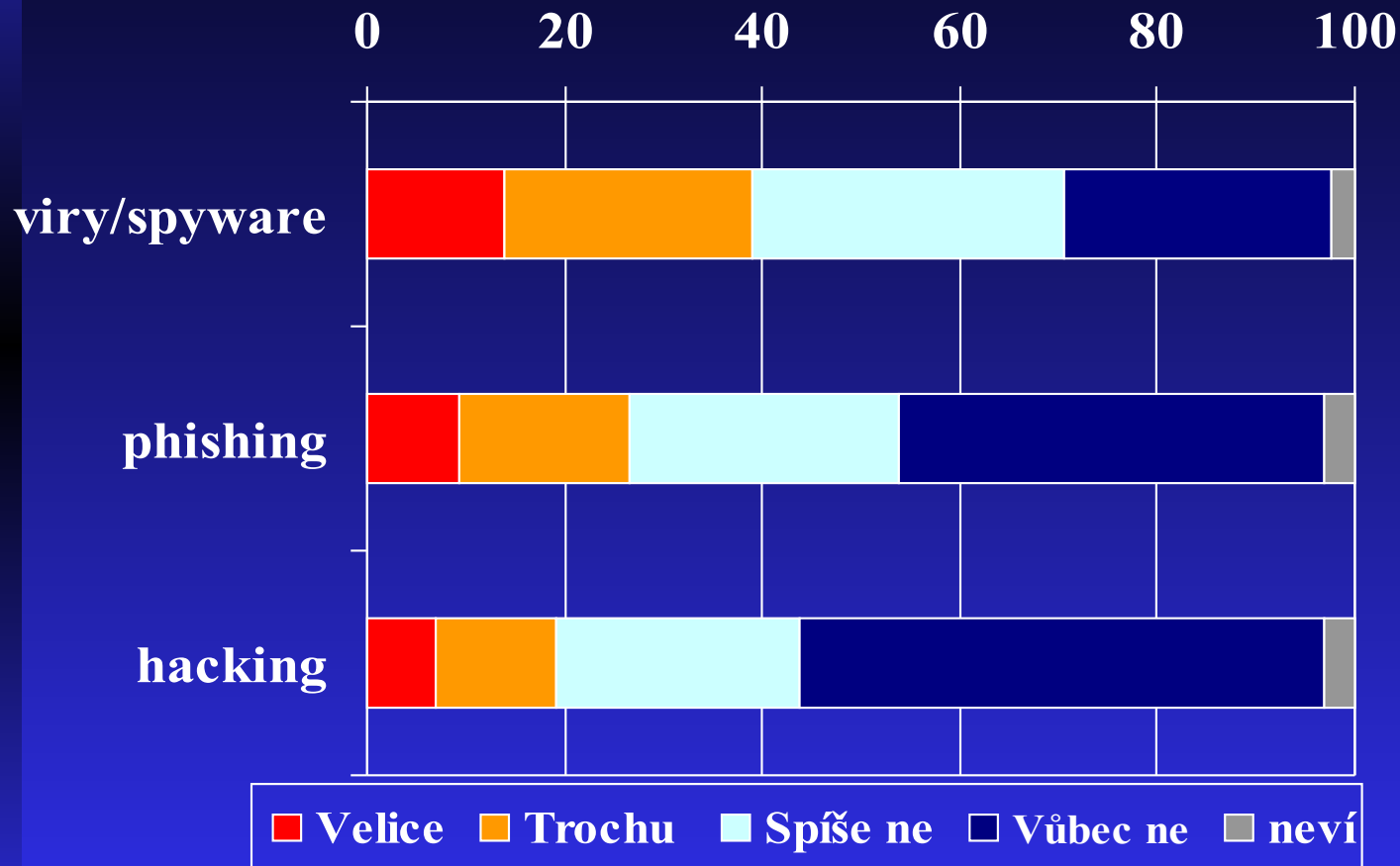
Posouzení trestnosti činů

Zdroj: Obavy 2007/8 (věk 14-16), n=689

L. Rabušic, konference 17.-18. 10. 2002, Brno

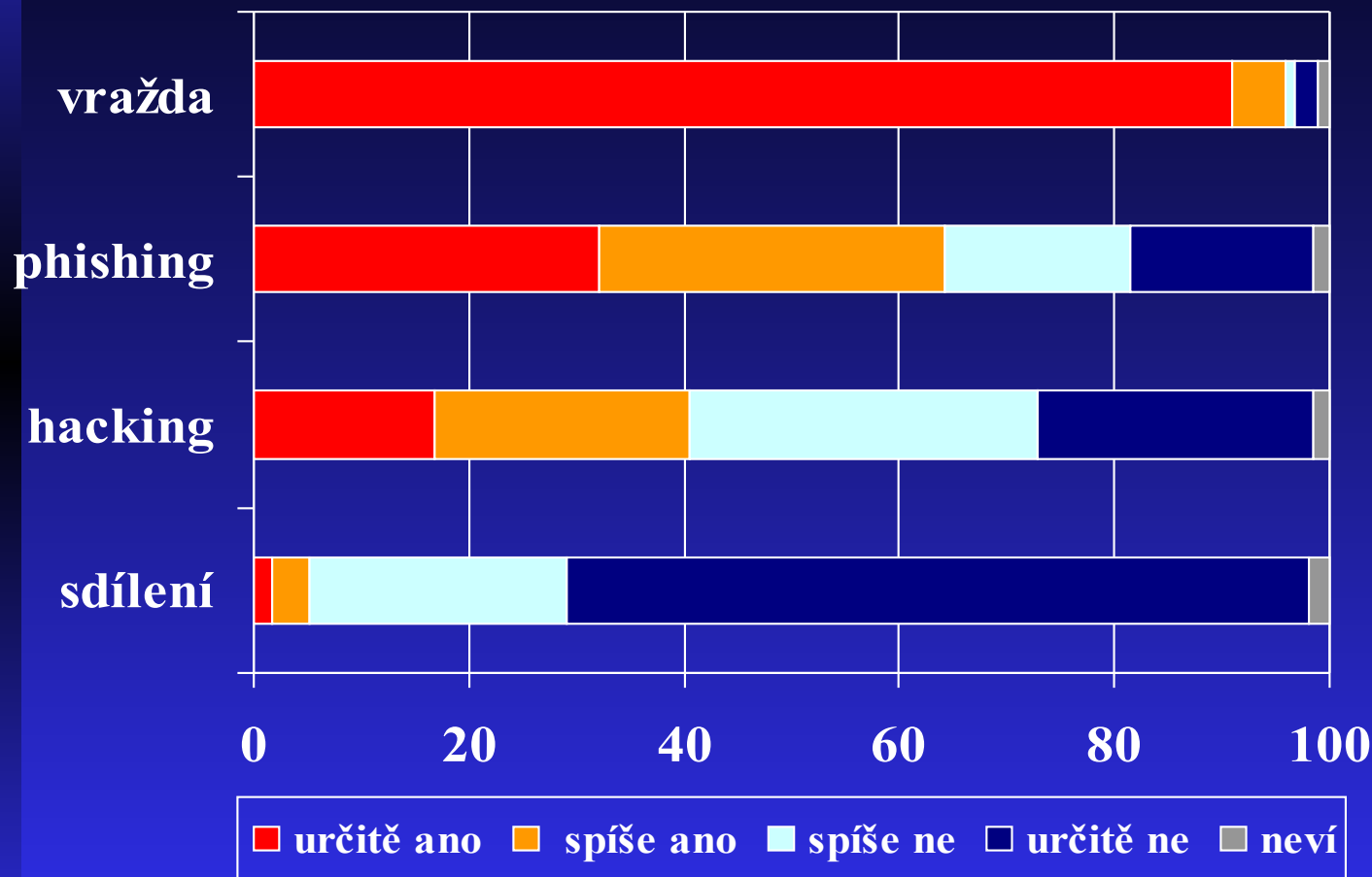
Obava z těchto činů?

Zdroj: Obavy 2007/8 (věk 14-16), n=689

L. Rabušic, konference 17.-18. 10. 2002, Brno

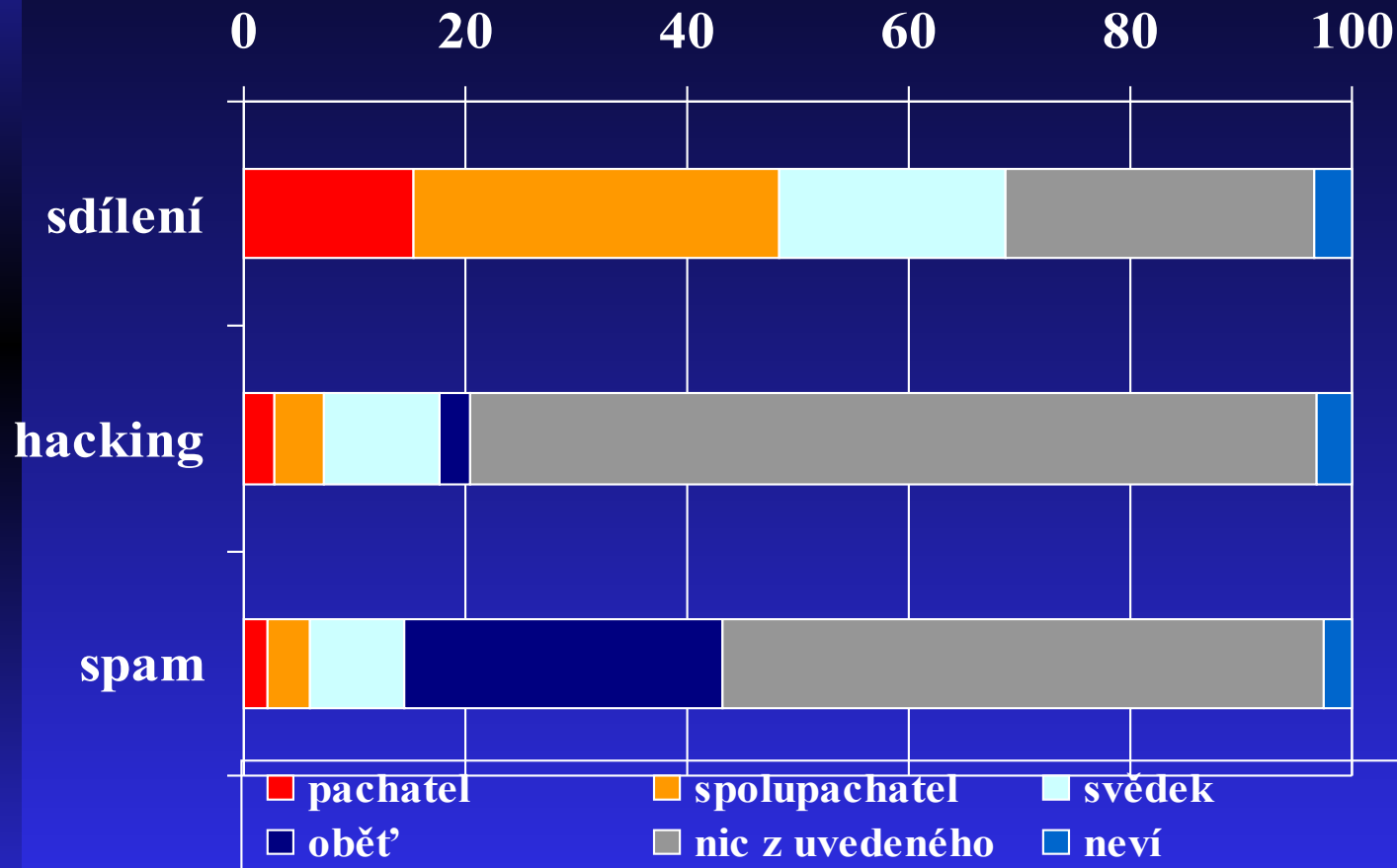
Ohlásil by čin na Policii?

Zdroj: Obavy 2007/8 (věk 14-16), n=689

L. Rabušic, konference 17.-18. 10. 2002, Brno

Účast na činu jako...

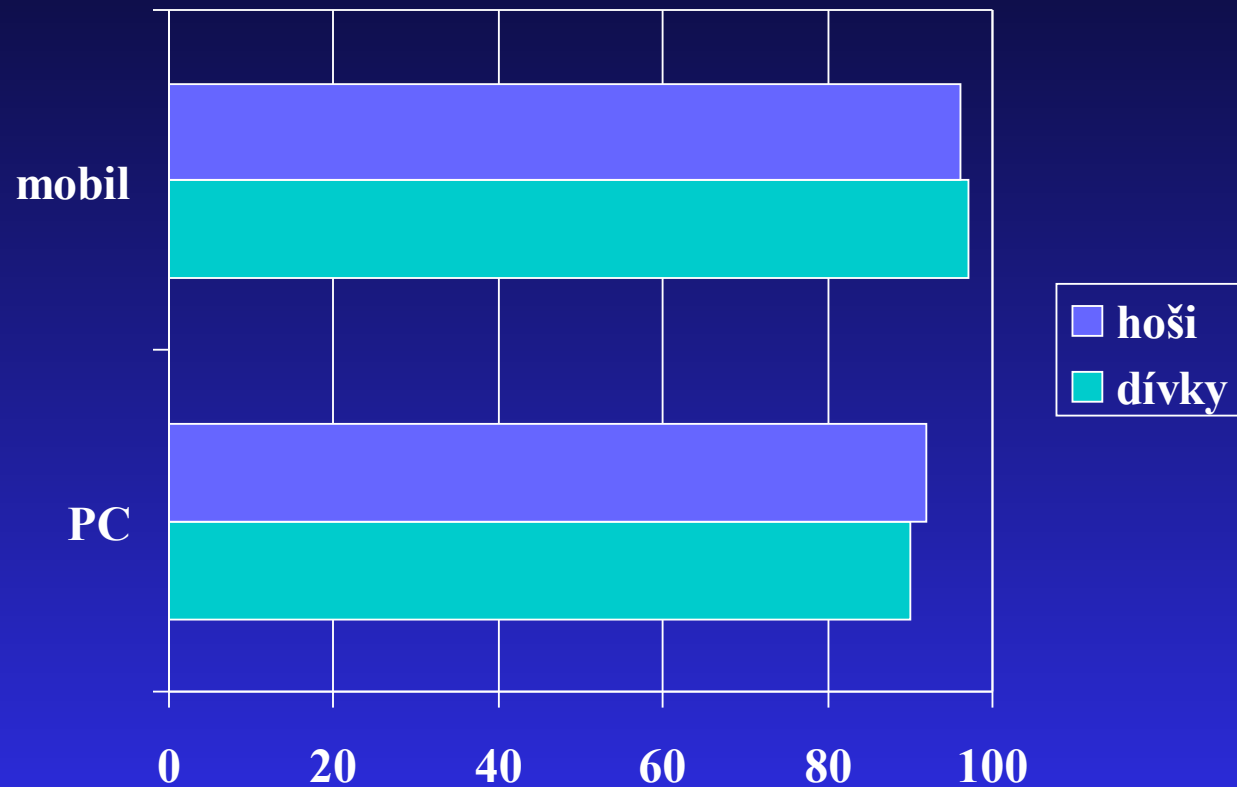

Zdroj: Obavy 2007/8 (věk 14-16), n=689

L. Rabušic, konference 17.-18. 10. 2002, Brno

EKURZ – PÁCHÁNÍ „TRESTNÝCH“ ČINŮ

Užívání MT a PC

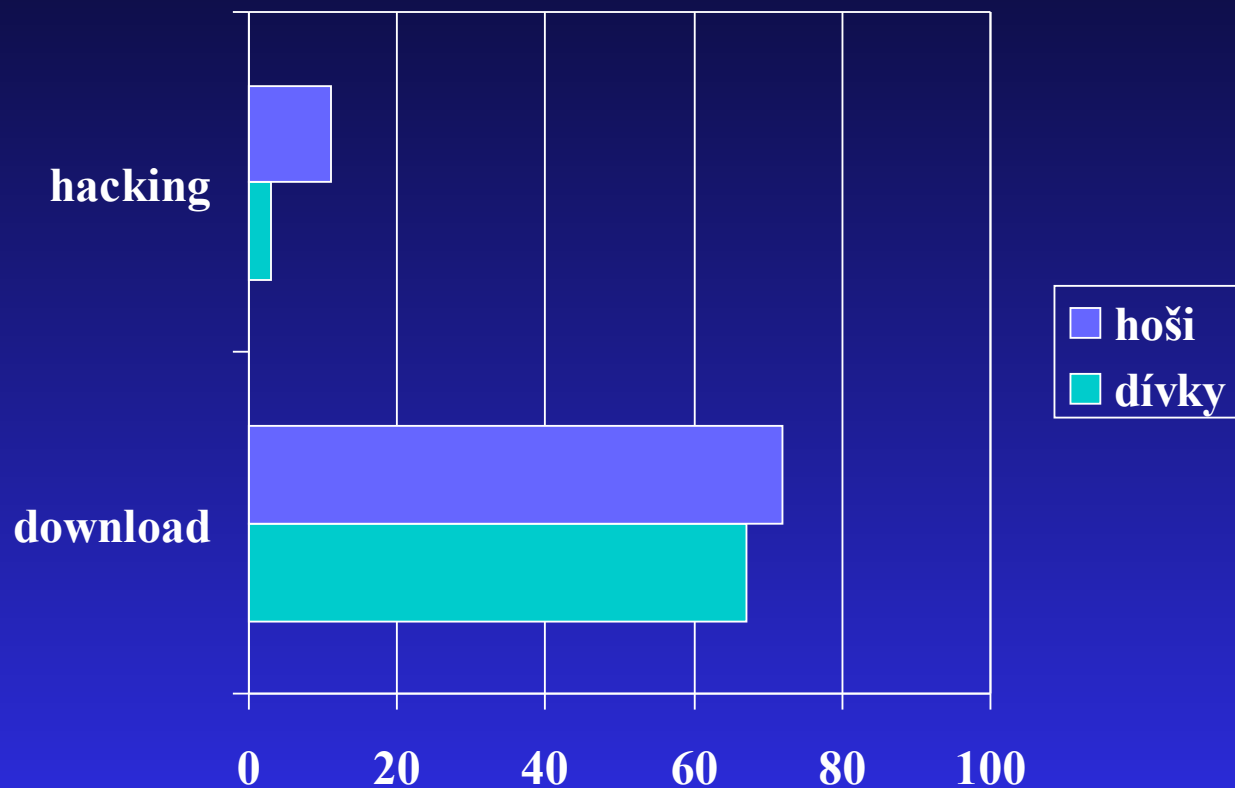
Zdroj: ISRD2, 2006 (věk 12-17), n=2283

L. Rabušic, konference 17.-18. 10. 2002, Brno

Predikce podílu uživatelů do budoucna

- S ohledem na velký podíl mládeže a proces vymírání starších generací lze očekávat cca 80 % uživatelů Internetu do roku 2030
- Problém – rodiče/učitelé zaostávají za dětmi (nedostatečná kontrola, nedostatečná autorita)
- Navíc mladí mají často pocit, že kyberprostor je jen hra a pravidla běžného světa tam neplatí a proto se nemusí dodržovat

Download a hacking v minulosti?

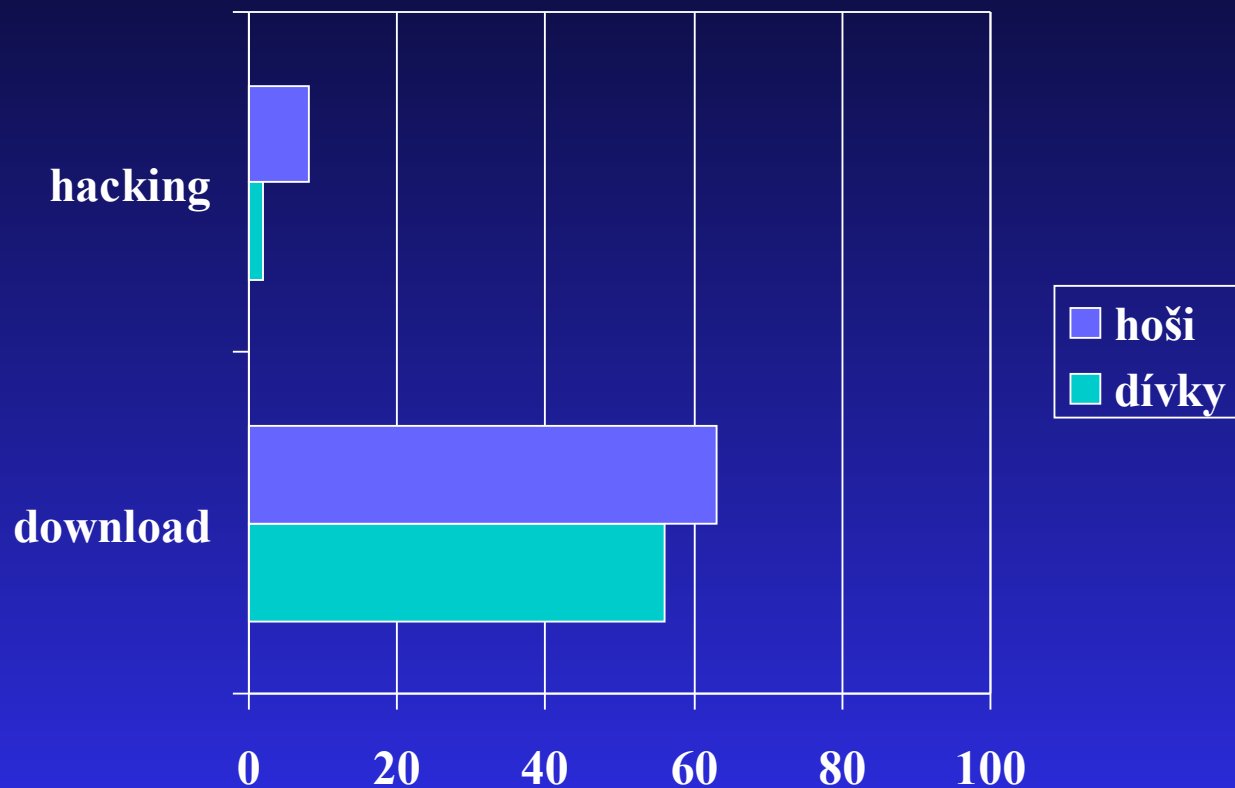

Zdroj: ISRD2, 2006 (věk 12-17), n=2283

L. Rabušic, konference 17.-18. 10. 2002, Brno

Download a hacking minulý rok?

Zdroj: ISRD2, 2006 (věk 12-17), n=2283

L. Rabušic, konference 17.-18. 10. 2002, Brno

SHRNUTÍ

Shrnutí I

- Internet a PC patří stále více k našemu životu, platí to zejména pro mladší, vzdělanější
- V ČR patří mezi uživatele Internetu necelé dvě třetiny
- Uživatelé Internetu nejsou homogenní skupina, lze rozdělit na různé typy (dle délky užívání a počtu hodin na Internetu)

Shrnutí II

- Zkušenější a dlouhodobější uživatelé zpravidla užívají více služeb a mají menší obavy na Internetu
- Obecně nejmenší obavy mají mladí, ti se navíc bojí zejména bezprostředních nebezpečí (viry&malware)
- Mladí jsou nadějí ale i nebezpečím do budoucna

Díky za pozornost a případné otázky

Petr Soukup
soukup@fsv.cuni.cz